

LAGUTSKOTTETS betänkande № 13/1946 med anledning av landskapsnämndens framställning till Ålands landsting om antagande av landskapslag angående antagande av lagen om förskottsuppbörd, given den 4 oktober 1946, till de delar lagen berör kommunalskatt och folkpensionspremie.

Med anledning av förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, får utskottet vördsammast framhålla följande.

Såsom landskapsnämnden i sin motivering framhåller, komme lagens antagande att såväl för kommunerna som de skattebetalande medföra särskilda förmåner. Kommunerna komme dels att tillföras ökade skatter genom att inkomster, vilka kunna tänkas bliva helt och hållet obeskattade, beskattas redan vid källan, dels genom att de redan under det år, för vilket skatten skall debiteras, kunna erhålla likvida medel antingen genom statsverkets formedling eller genom debetsedel, dels även därigenom att de kommunala restlängderna komme att minska i omfång och innehåll. Av nämnda förmåner är väl den första och sista de viktigaste, under det att den i förskott till kommunalkassan influtna skatten är av mindre betydelse för de åländska kommunerna. För skattebetalarna, särskilt löntagarna, innebure källskatten fördel främst därigenom, att uppbörderna fördela sig jämt över hela året.

De förmåner, som kommunerna beräknas vinna genom förskottsuppbörden, reduceras i någon mån genom de dubbla restlängderna, nämligen restlängden över den förskottsskatt, som indrives mot debetsedel, och över den slutliga skatten. De dubbla restlängderna öka i någon mån arbetsbördan för vederbörande kommunala funktionär.

Ehuru utskottet sålunda till fullo delar landskapsnämndens uppfattning om nyttan och ändamålsenligheten av den föreslagna lagen, ställer sig utskottet tveksamt till dess antagande i den form den nu

förelagts landstinget. Utskottet tänker därvid närmast på den konstitutionella sidan av saken.

Genom lagens antagande i nu förelagd form komme landstinget nämligen att å rikets lagstiftande och förvaltande myndigheter överlämna en del av sina egna lagstiftningsbefogenheter och jämväl beskära kommunens rätt till självstyrelse. Enligt lagen ankommer det nämligen på statsrådet att årligen för påföljande år bestämma, enligt vilket skattörebelopp förskott skall innehållas för varje kommun. Kommunernas gruppering i klasser med avseende å förskottsuppbörden åter ankommer på finansministeriet. Av motiveringen till lagen framgår även att storleken av det procentbelopp, som av löntagare skall innehållas, enligt tabeller, i viss mån kommer att bliva beroende av skatteörets medelstorlek i hela landet. En konsekvens av rikslagens oförbehållsamma antagande att gälla som landskapslag bleve även, att rikets förvaltande myndigheter genom förordning eller statsrådsbeslut utan landstingets hörande kunna ändra debiterings- och uppbördsbestämmelserna efter förhållandena i riket. Därvid kunna viktiga kommunalintressen i landskapet bliva förbisedda.

Till dessa konstitutionella betänkligheter kommer den omständigheten, att lagens verkställighetsförordning ännu icke emanerat och att landstinget icke kan bedöma hela vidden av skatteuppbördsreformen. Lagens antagande i detta skede innebure sålunda en öppen fullmakt för rikets myndigheter att besluta i landskapets självstyrelse och kommunala angelägenheter. Ehuru utskottet icke hyser något mistroende mot statsmyndigheternas vilja och förmåga att ordna verkställigheten av lagen till det bästa, kan utskottet dock icke gilla att landskapslagstiftningen slår in på denna väg.

Utskottet, som med hänsyn till sin förenämnda principiella inställning anser överflödigt att ingå på en detaljgranskning av lagen får därför för landstinget vordsammast föreslå,

att landstinget ville förkasta lagförslaget, men att landstinget samtidigt ville giva landskapsnämnden i uppdrag att, sedan nödig erfarenhet av lagens verkningar och tillämpning i riket vunnits, till landstinget inkomma med förslag om antagande av sådan landskapslag om förskottsuppbörd av kommunalskatt och folkpensionspremie, varigenom landskapet icke avhändes några lagstiftningsbefogenheter och kommunernas rätt till kommunal självstyrelse icke förnäras.

Mariehamn den 26 november 1946.

På lagutskottets vägnar:

Tor Brenning

Tor Brenning.

Axel Kuffschinoff

Axel Kuffschinoff.

Närvarande i utskottet: Tor Brenning, ordf., Herman Mattsson, Jonathan Sjöblom, Gunnar Jansson, Paul Påvals.